

Samen Sociaal Online

Oktober 2021

Het merendeel vindt sociale media een verrijking voor onze samenleving, maar de omgangsvormen moeten verbeteren

Situatie

Tegenwoordig kan men niet meer om sociale media heen. Kortgeleden verscheen het rapport *Online Ontspoord* van Rathenau dat een theoretisch raamwerk aanlevert over socialmediagebruik. Dit raamwerk omvat fenomenen en mechanismen van sociale media.

Complicatie

Netwerk Mediawijsheid wil uitspraken kunnen doen over hoe mensen op dit moment de online wereld ervaren. Daarnaast wil Netwerk Mediawijsheid contouren kunnen schetsen voor normen, acties en regels die Nederlanders nodig achten of juist niet nodig achten om te zorgen dat sociale media een fijne plek blijven/worden. Hierbij worden de bevindingen van *Rathenau* als uitgangspunt gebruikt.

Key Question

Het doel van dit onderzoek is achterhalen of de Nederlanders zich herkennen in de problematiek van *Rathenau* en het toetsen van inzichten en oplossingen over sociale media.

Key Answers

Het merendeel van de respondenten vindt sociale media een **verrijking voor onze samenleving**. 6 op de 10 kan zich geen wereld zonder sociale media voorstellen. Sociale media hebben de meest positieve invloed op de **mogelijkheid tot organiseren**.

De socialmediamechanismen **verbindingen en netwerken** en **alledaagsheid** worden door >50% als positief ervaren en **wanorde** en **escalatie** door >60% als negatief.

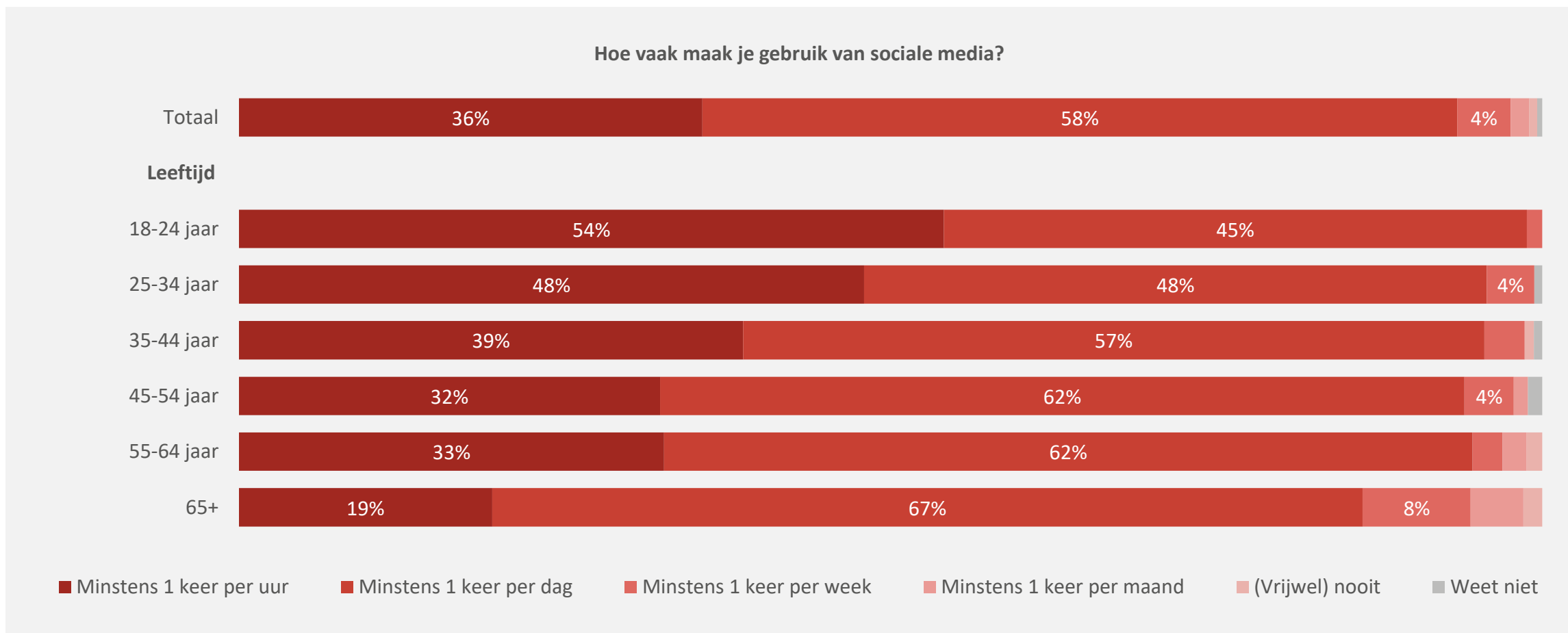
Tweederde van de respondenten vindt de huidige omgangsvormen **onvoldoende sociaal** en 82% vindt dat deze omgangsvormen moeten verbeteren. Mensen kijken het meest negatief naar **online haat** en **pesterijen en geweld**.

De **socialmediagebruikers en platformen** zijn als eerste aanzet voor verbeteringen. De actie voor het aanpakken van **extreme berichten** wordt het vaakst als positief beoordeeld.

Vrijwel alle respondenten (99%) gebruiken sociale media

Jongeren gebruiken het vaakst sociale media

 No Ties
turning data into profit

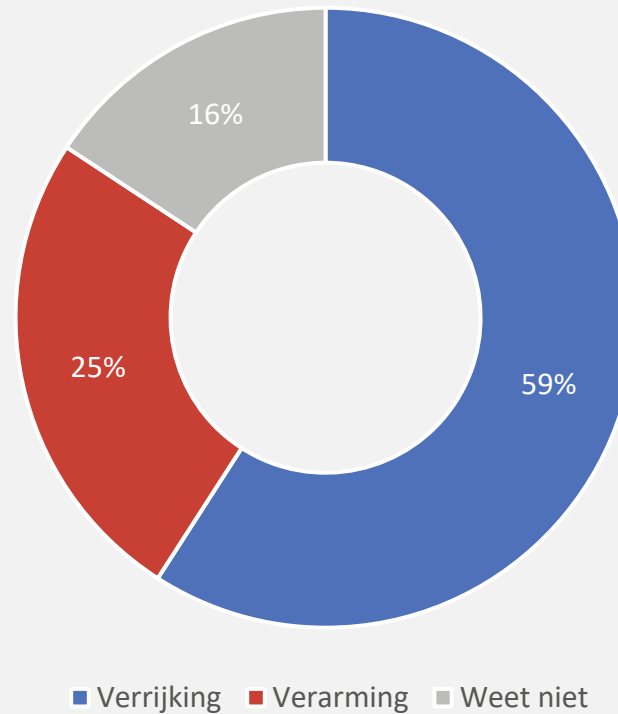
 **Netwerk
Mediawijsheid**

1. Generiek

Meer dan de helft van de respondenten (59%) vindt sociale media een verrijking voor onze samenleving

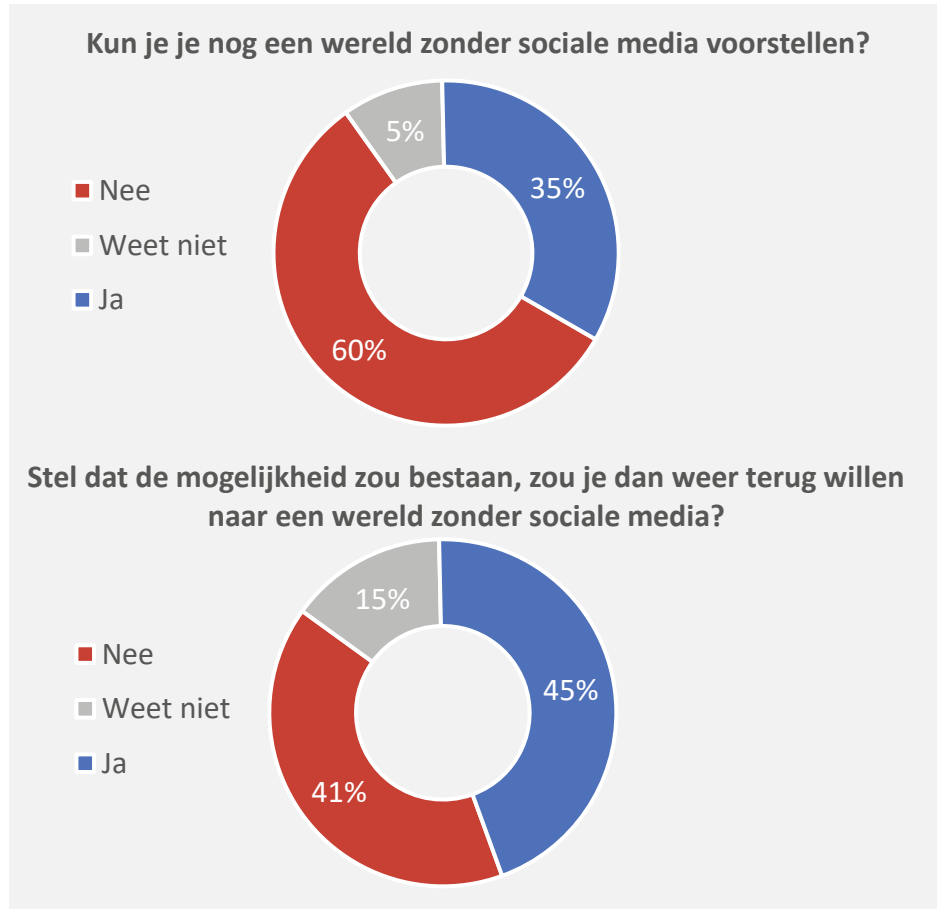
Een kwart van de respondenten vindt sociale media een verarming voor onze samenleving

Vind je sociale media een verrijking of een verarming voor onze samenleving?

Meer dan een derde van de respondenten kan zich een wereld zonder sociale media voorstellen; 45% van de respondenten wil terug naar een wereld zonder sociale media

In de open antwoorden komen het gemak en de efficiëntie van communicatie vaak naar voren als argument vóór sociale media. Het onpersoonlijke van sociale media wordt vaak als tegenargument genoemd

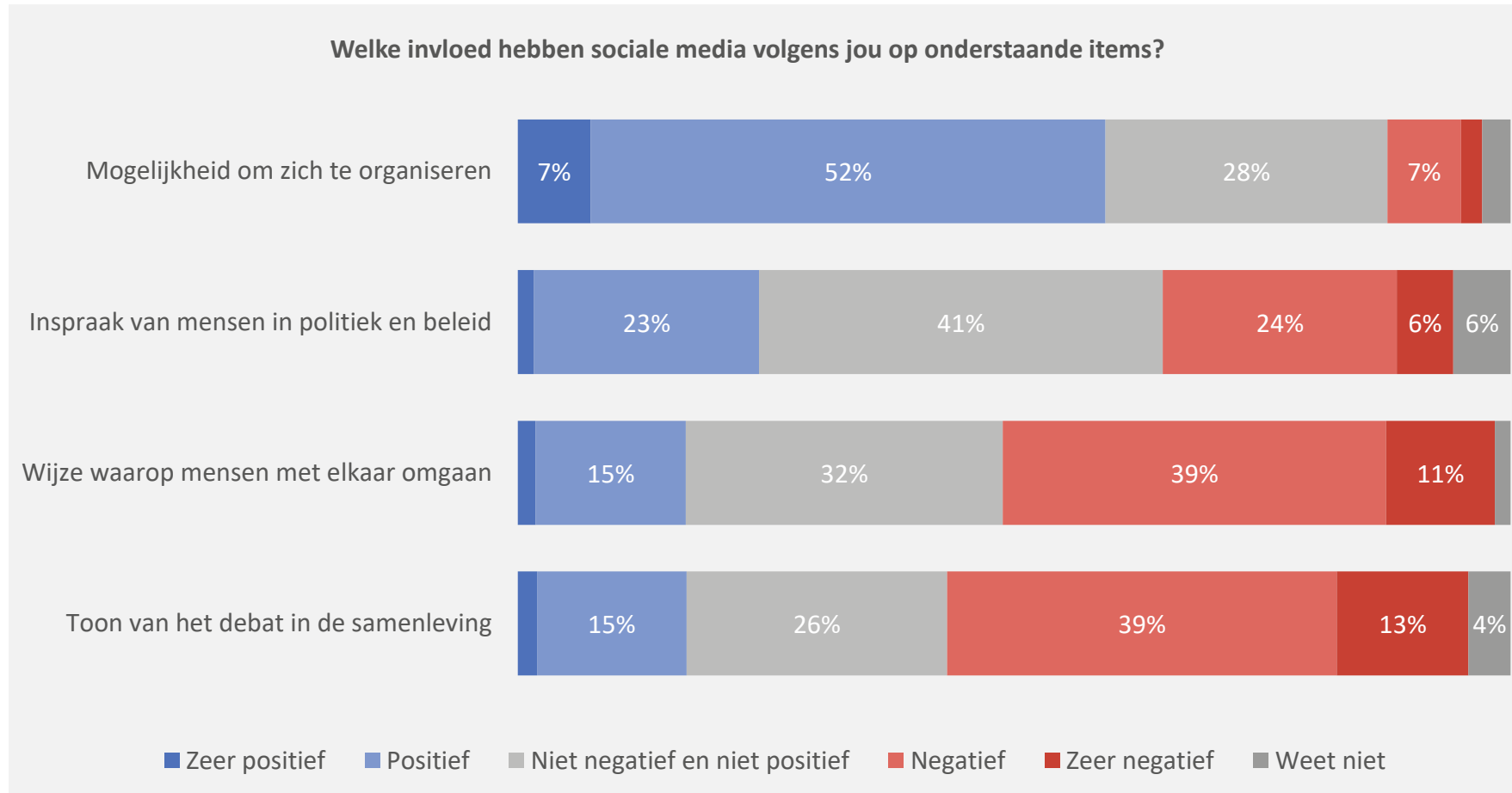

Open antwoorden over **nee, ik wil niet terug** / **ja, ik wil terug** naar een wereld zonder sociale media

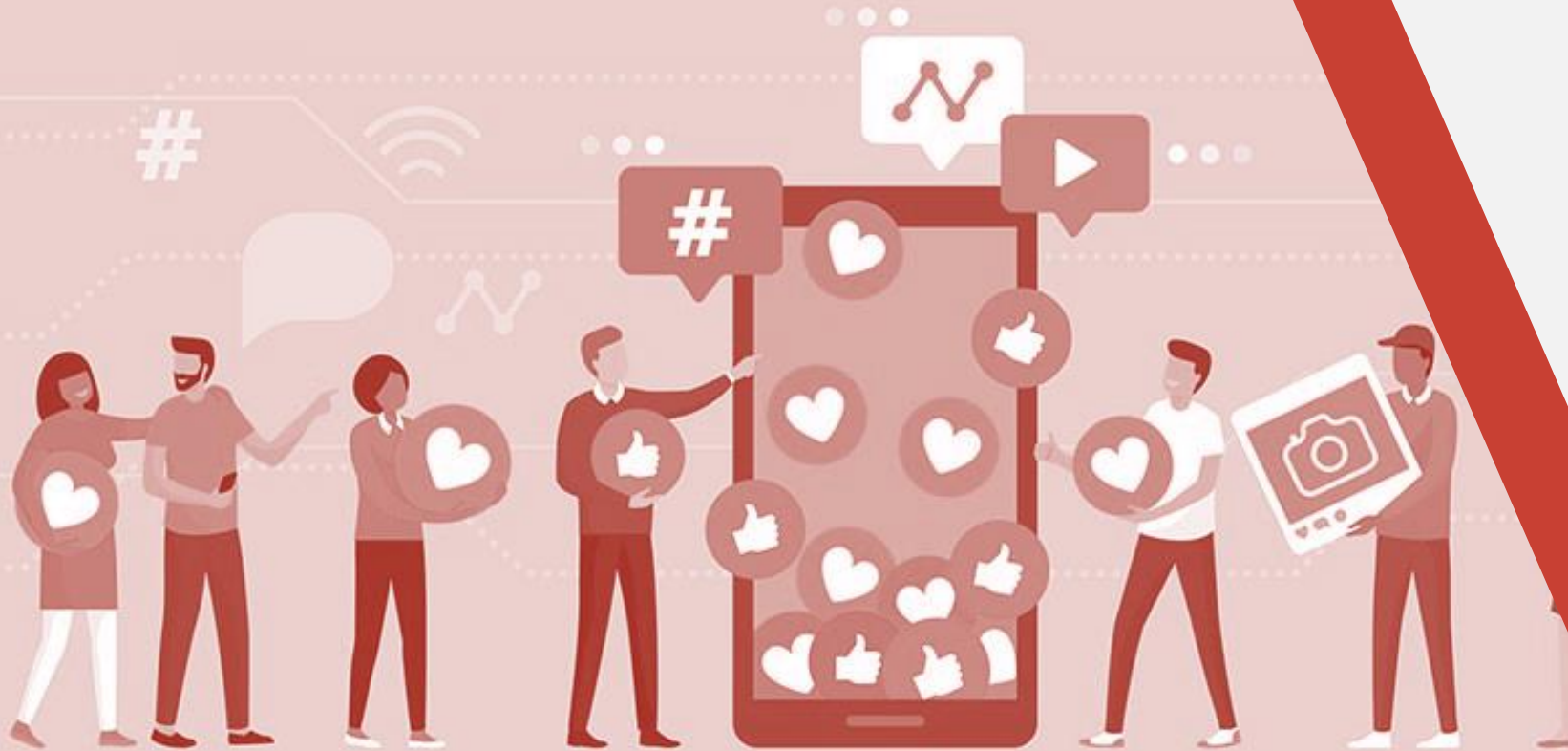
- “ ” *“Door sociale media ben je verbonden met elkaar en blijf je over alles op de hoogte”*
- “ ” *“Zonder sociale media verlies ik het contact met ver weg wonende familieleden en vrienden”*
- “ ” *“Sociale media brengen gemak, contact is makkelijk gelegd”*
- “ ” *“Mensen waren vriendelijker en creatiever zonder sociale media”*
- “ ” *“De discussies zijn oppervlakkig, sociale media zijn niet inclusief”*
- “ ” *“Sociale media geven vaak een fout beeld van de werkelijkheid”*

Sociale media worden door het merendeel van de respondenten als een positieve invloed gezien op de mogelijkheid om te organiseren

Er zijn meer negatieve dan positieve meningen over de invloed op inspraak in politiek en beleid, de wijze waarop mensen met elkaar omgaan en de toon van het debat in de samenleving

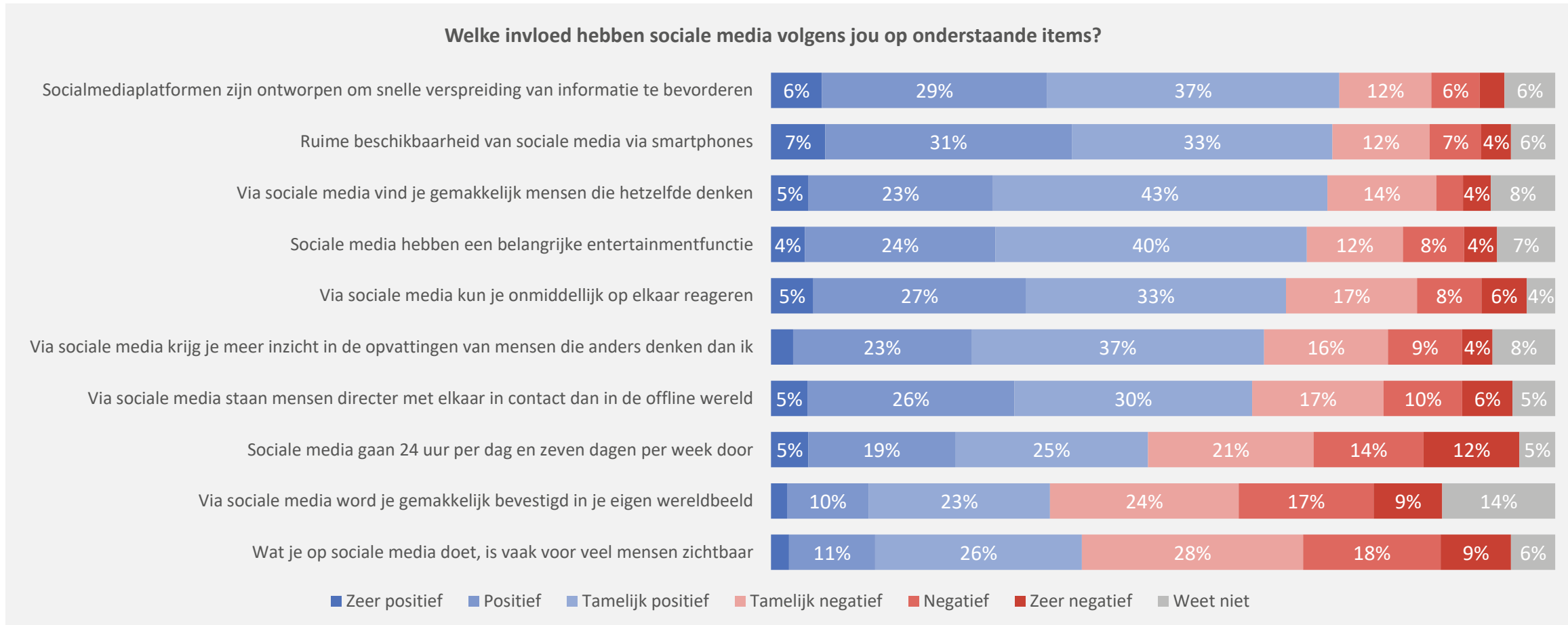
Hoger opgeleiden zijn vaker zeer negatief over de toon van het debat dan midden- en lager opgeleiden (21% vs 13% en 6%).

2. Mechanismen

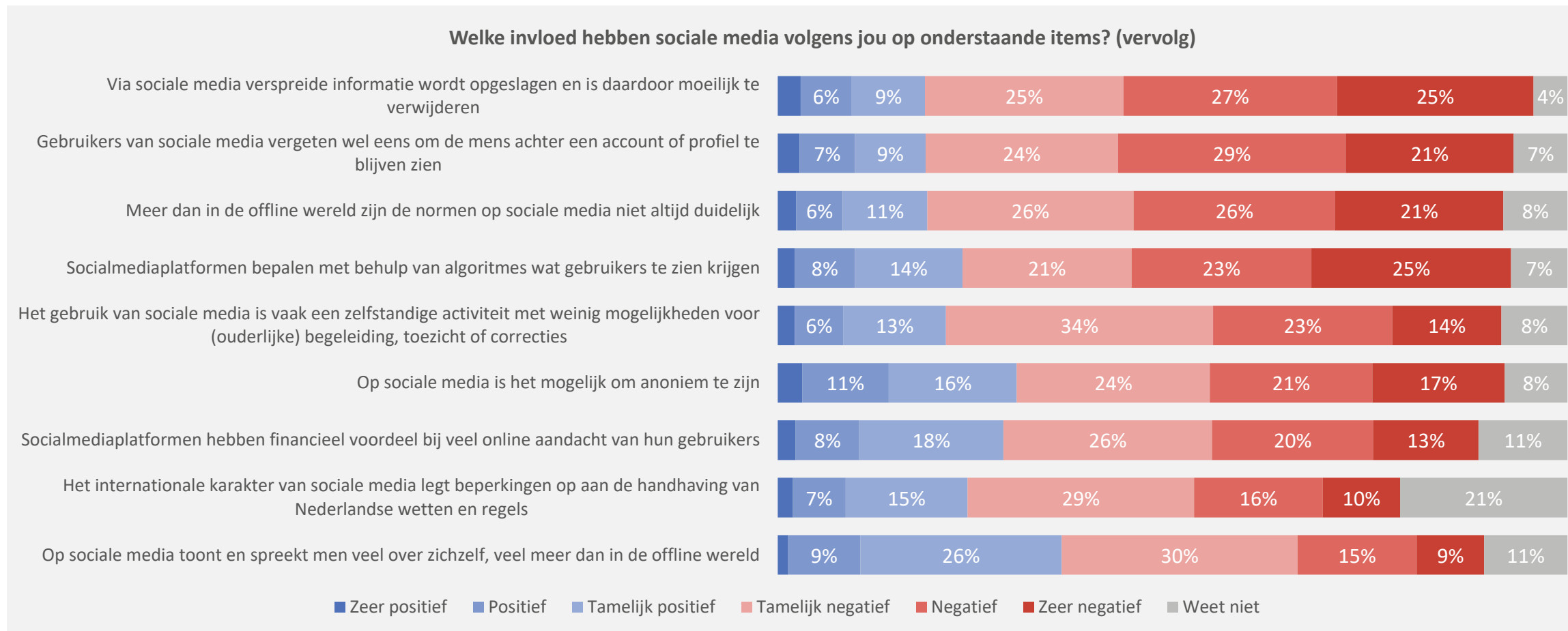
De respondenten staan vooral positief tegenover de snelle verspreiding van informatie, ruime beschikbaarheid en mensen vinden die hetzelfde denken

Daarnaast wordt de entertainmentfunctie van sociale media ook gewaardeerd

Onderstaande stellingen worden door meer dan de helft van de respondenten als negatief ervaren

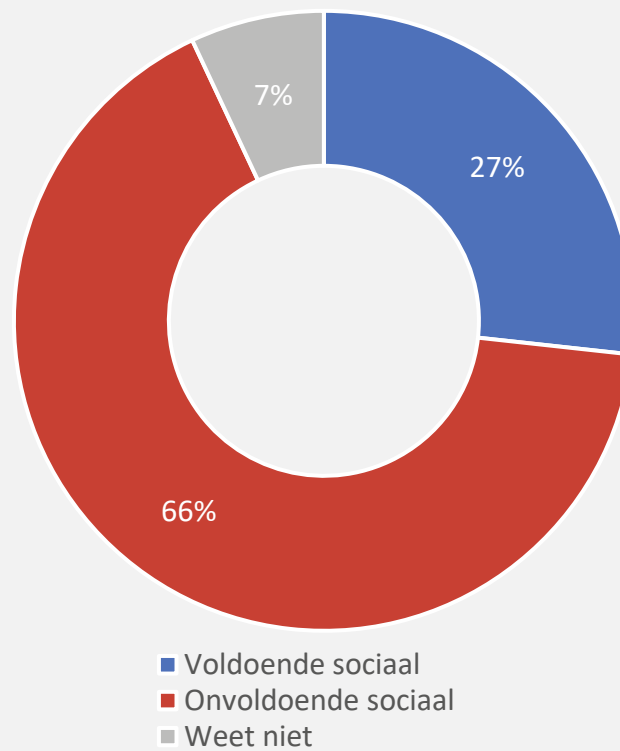
Daarbij worden het moeilijk te verwijderen van informatie en het vergeten om de mens achter een profiel te blijven zien als meest negatief ervaren

Tweederde van de respondenten vindt de huidige omgangsvormen op sociale media onvoldoende sociaal

lets meer dan een kwart vindt deze omgangsvormen voldoende sociaal

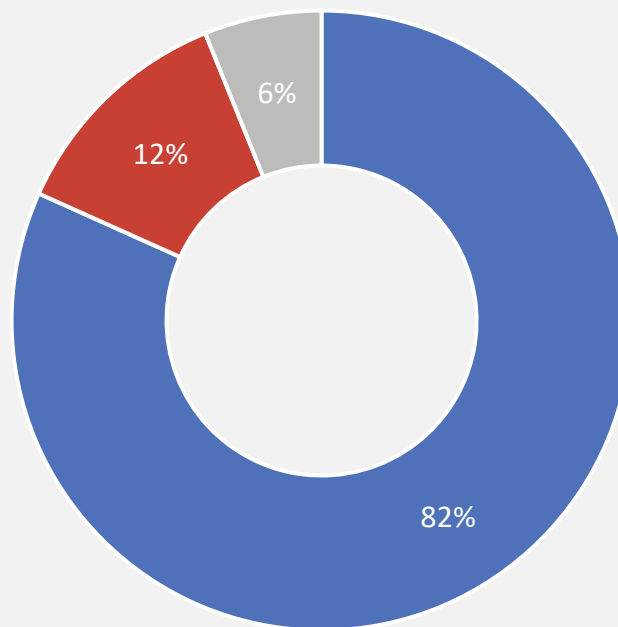
Ik vind de huidige omgangsvormen op sociale media..

82% van de respondenten vindt dat de omgangsvormen op sociale media moeten verbeteren

Slechts 12% is tevreden met de huidige omgangsvormen

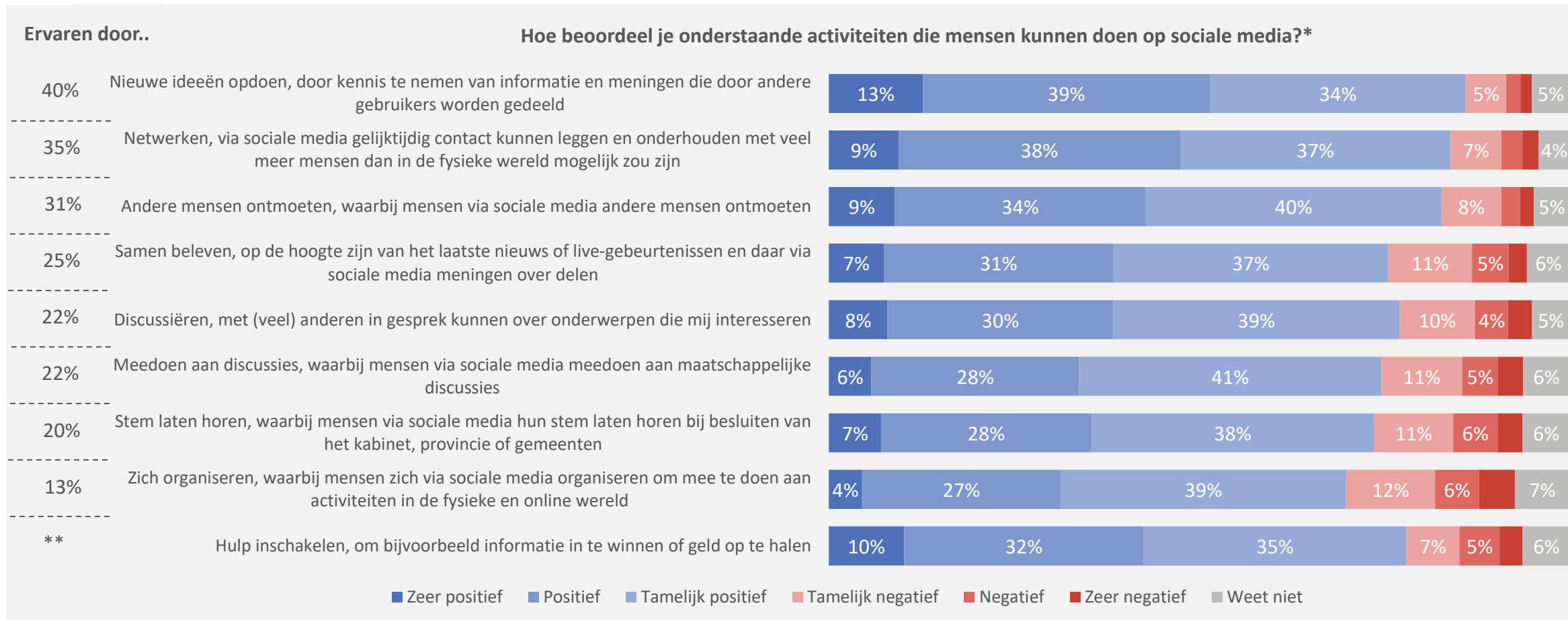
Vind je dat de omgangsvormen op sociale media moeten verbeteren of ben je tevreden met de huidige omgangsvormen?

- Ja, omgangsvormen moeten verbeteren
- Nee, tevreden met huidige omgangsvormen
- Weet niet

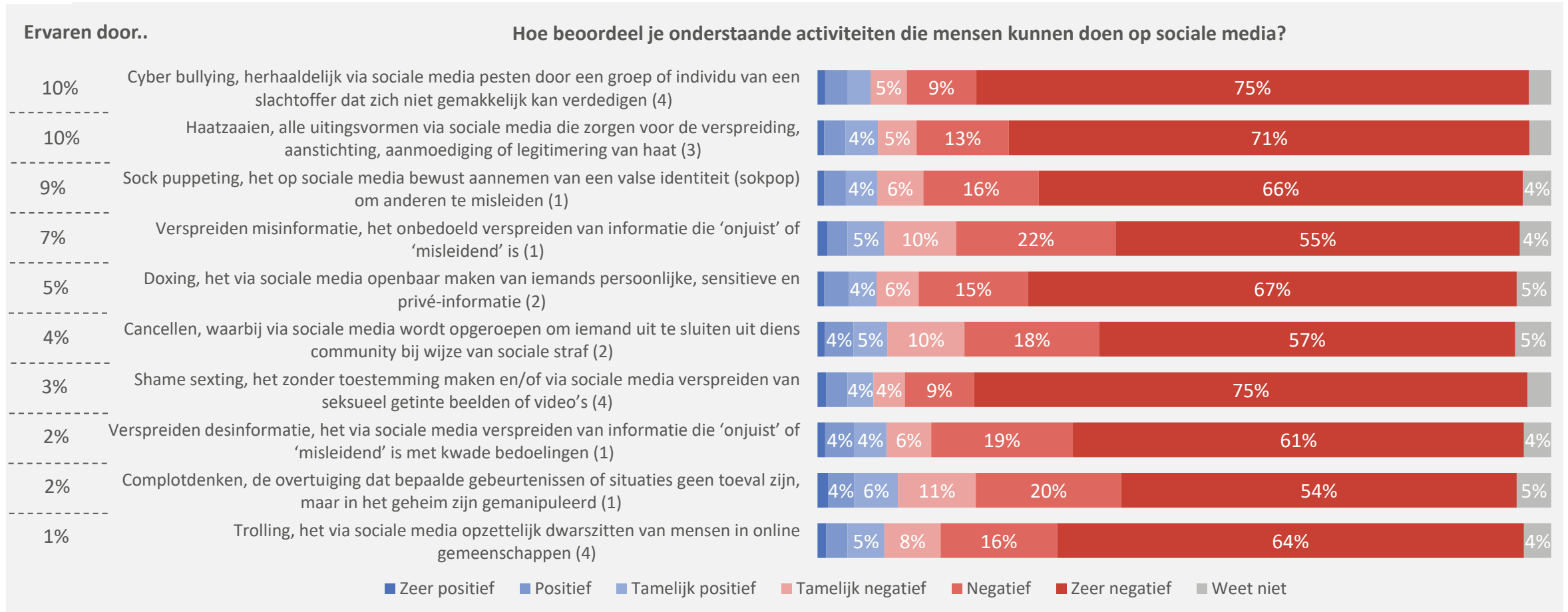
Meer dan tweederde van de respondenten beoordeelt onderstaande activiteiten als positief, waarbij *nieuwe ideeën opdoen* als meest positief beoordeeld wordt

‘Nieuwe ideeën opdoen’ is ook door de meeste respondenten (40%) ervaren; Het minst ervaren is ‘zich organiseren’ (13%)

De activiteiten met een negatieve toon worden door het gros van de mensen als negatief ervaren, waar *shame sexting* en *cyber bullying* het ergst gevonden worden

Deze zijn door minder respondenten ervaren dan de positieve. Complotdenken en het verspreiden van mis- en desinformatie zijn negatieve ervaringen die het meest ervaren zijn (10%, 9% en 9%)

(1) = stellingen over online informatiemaniplatie - (2) = stellingen over digitaal vigilantisme - (3) = stellingen over online haat - (4) = stellingen over online pesterij en geweld

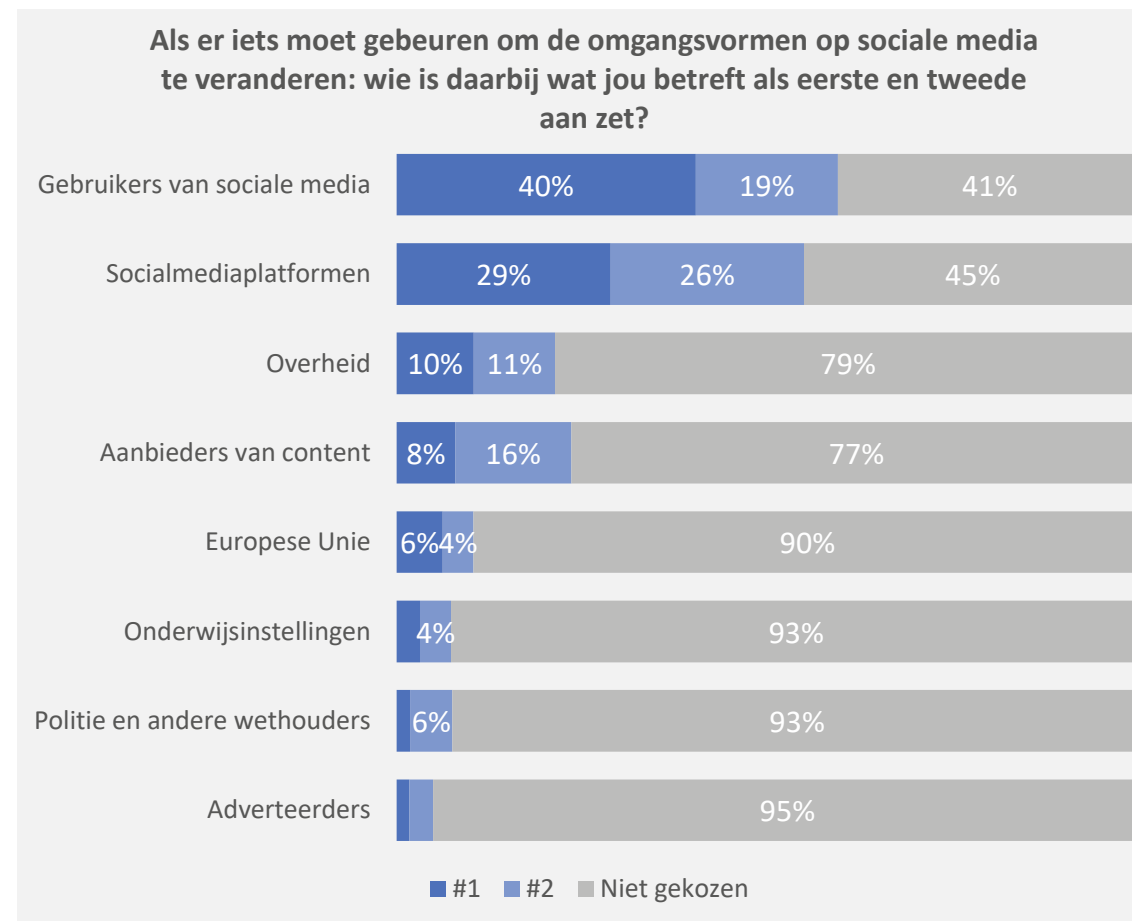
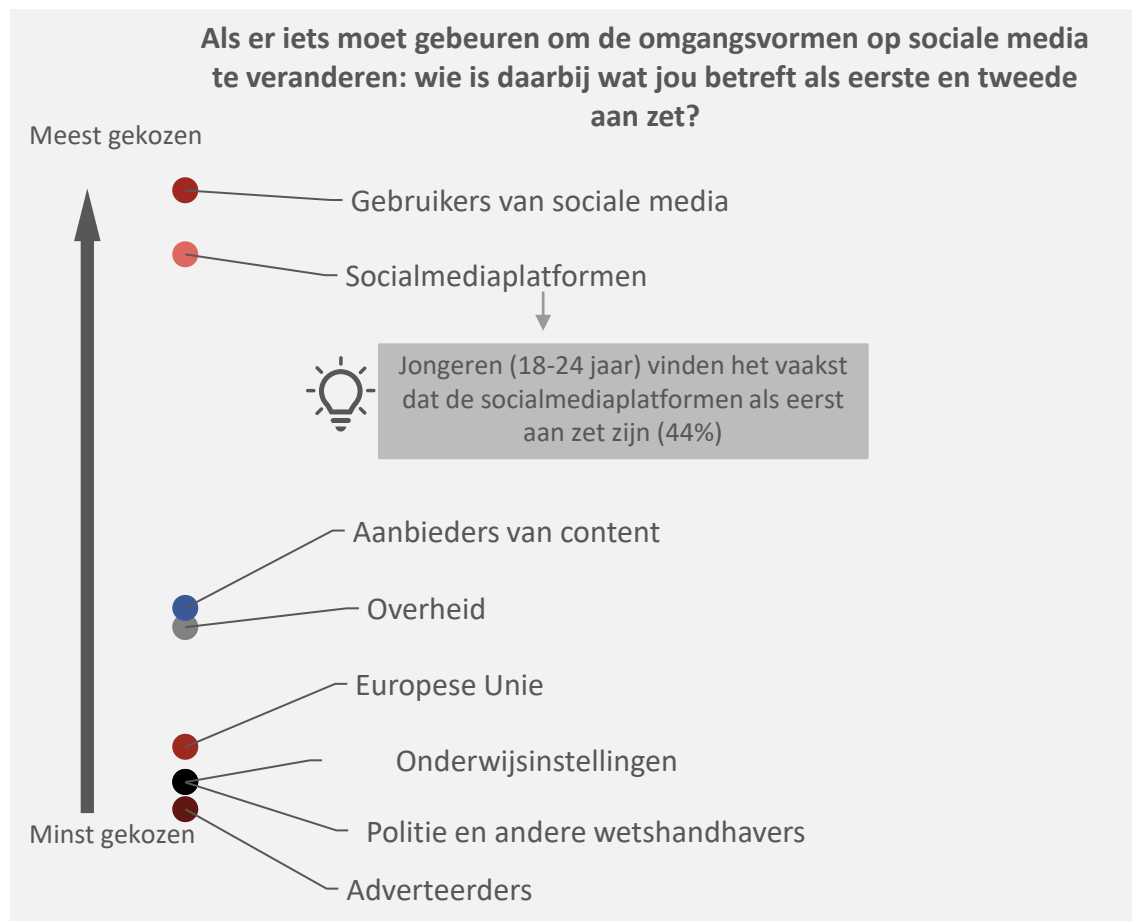
 No Ties
turning data into profit

 **Netwerk
Mediawijsheid**

4. Beteugelen negatieve effecten

Volgens de respondenten zijn de gebruikers en de socialmediaplatformen als eerste aan zet om de omgangsvormen te veranderen (44%)

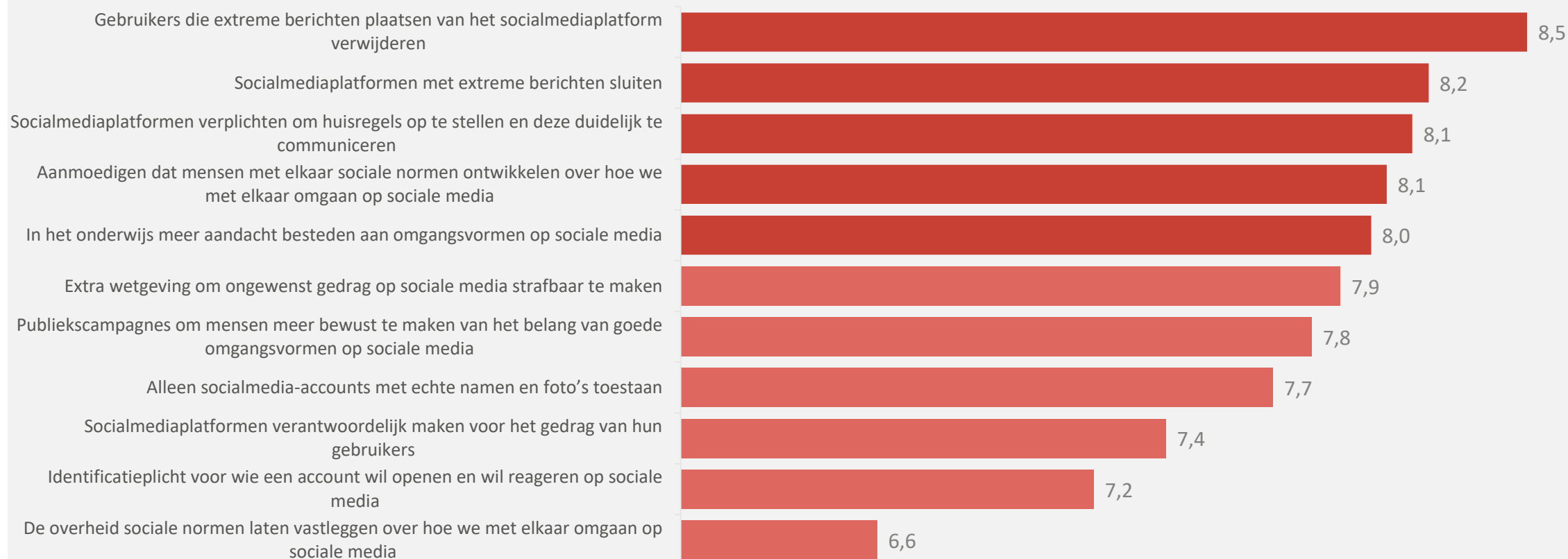
Daarna worden de overheid en aanbieders van content het vaakst genoemd

De beste actie om de omgangsvormen te verbeteren, is volgens de respondenten gebruikers die extreme berichten plaatsen van het socialmediaplatform verwijderen

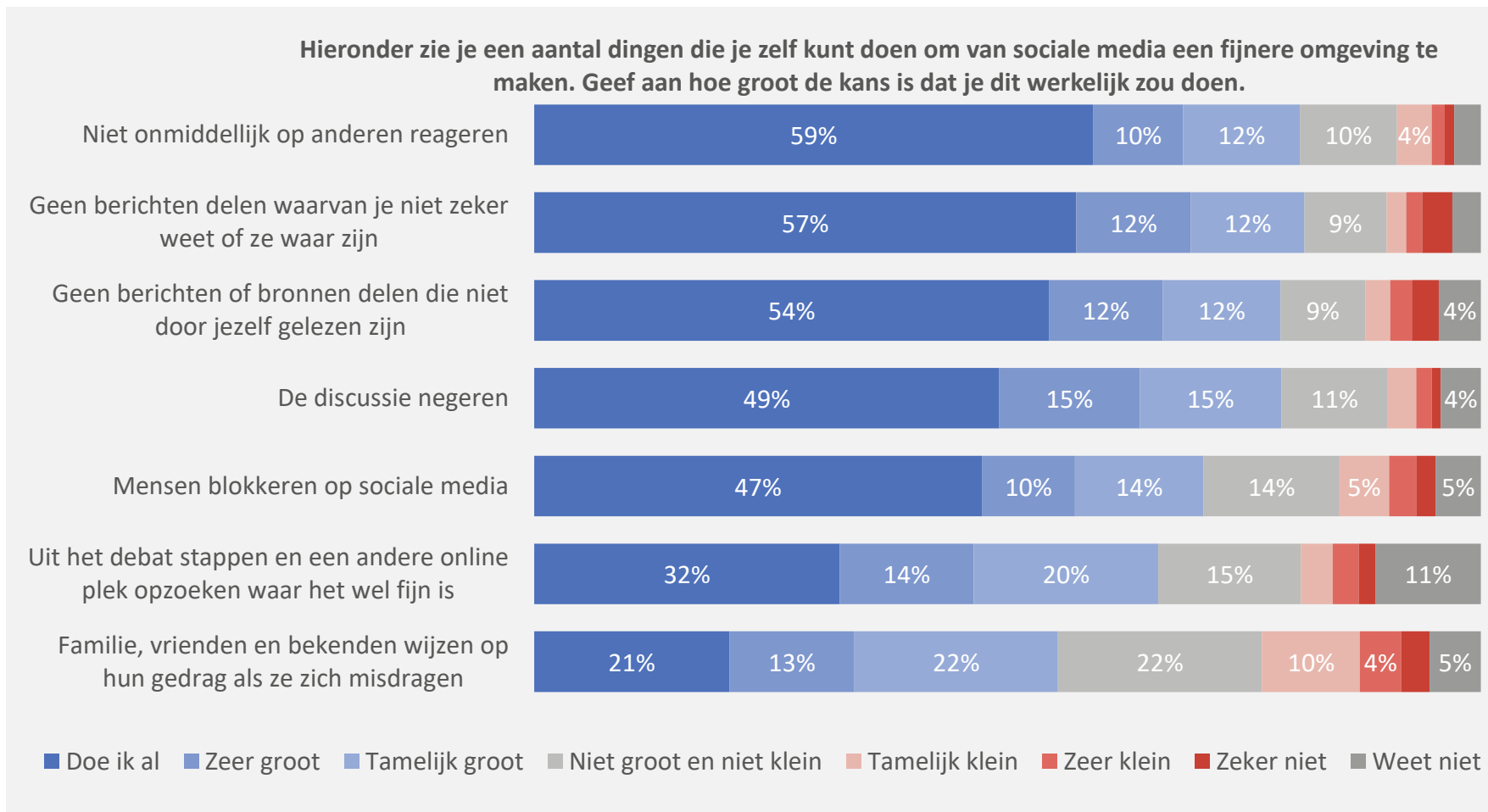
Platformen met extreme berichten sluiten en het verplichten van huisregels zijn ook populair

Hieronder staan manieren voor het veranderen van de omgangsvormen op sociale media. Geef voor elk je waardering met een rapportcijfer tussen de 1 en de 10.

De meeste respondenten geven aan dat de kans groot is dat ze niet onmiddellijk op anderen reageren om van sociale media een fijnere omgeving te maken

Geen berichten delen waarvan de bron of inhoud niet gecontroleerd is en de discussie negeren zijn ook populair

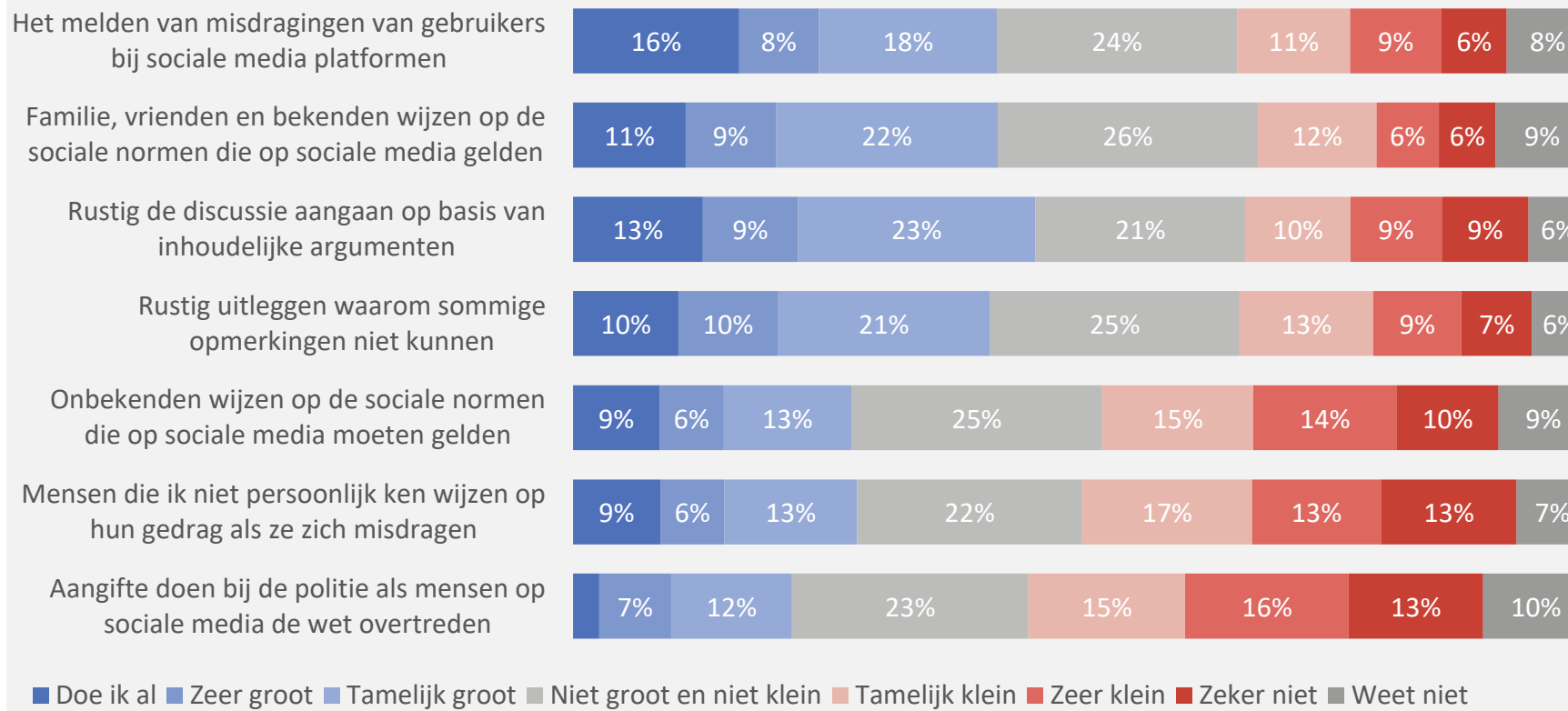
Vrouwen geven vaker aan dat zij al *de discussie negeren* dan mannen (56% vs 42%)

Midden- en hoger opgeleiden geven vaker aan al geen berichten of bronnen te delen die niet door zichzelf gelezen zijn dan **lager opgeleiden** (57% en 61% vs 44%)

De kans is het kleinst dat de respondenten aangifte bij de politie doen als mensen op sociale media de wet overtreden

Onbekende mensen wijzen op hun gedrag of op de sociale normen zijn ook minder populair

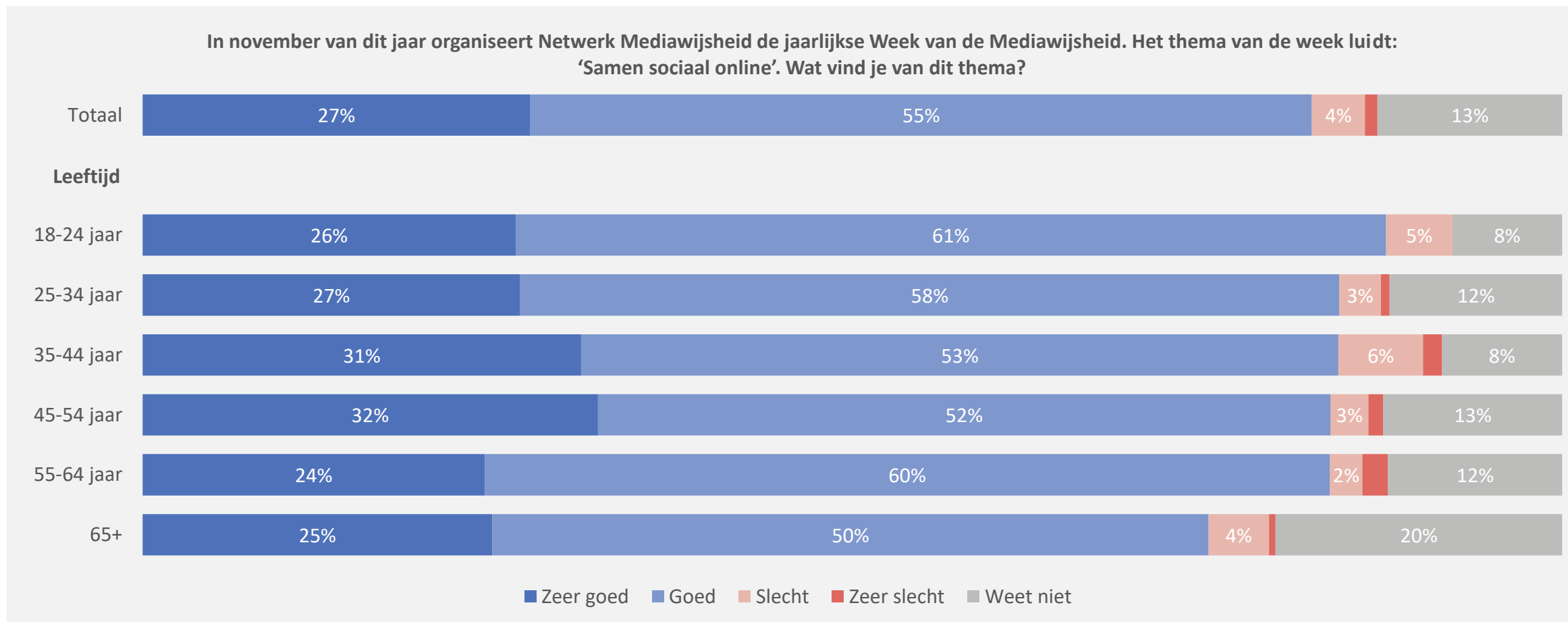
Hieronder zie je een aantal dingen die je zelf kunt doen om van sociale een fijnere omgeving te maken. Geef aan hoe groot de kans is dat je dit werkelijk zou doen (vervolg).

Jongeren (18-24 jaar) geven vaker aan al misdragingen van gebruikers bij socialmediaplatformen te melden vergeleken met de groep 45-65+ (27% vs 13%)

Meer dan 8 op de 10 respondenten vindt het thema *Samen sociaal online* goed

Tussen de leeftijdsgroepen zijn kleine verschillen merkbaar, maar >75% van elke leeftijdsgroep vindt Samen sociaal online een goed thema

Bijlage

I. Onderzoeksverantwoording

- ✓ Het onderzoek is uitgevoerd door No Ties in opdracht van Netwerk Mediawijsheid.
- ✓ Voor het onderzoek is gebruikgemaakt van een online survey.
- ✓ Voor het onderzoek is het ISO gecertificeerde panel 'inVotes' van No Ties gebruikt.
- ✓ Het veldwerk vond plaats van 28 september 2021 tot en met 5 oktober 2021.
- ✓ In totaal hebben 1.008 respondenten deelgenomen aan het onderzoek.
- ✓ Een representatieve steekproef van de populatie is uitgenodigd; d.w.z. representatief t.o.v. geslacht, leeftijd, opleiding en regio. De resultaten zijn gewogen.

II. Responsverantwoording

	Absoluut (n)	Relatief (in %)
Steekproef		
• Totaal	1.008	100%
Geslacht		
• Man	487	48%
• Vrouw	521	52%
Opleiding		
• Laag	280	28%
• Midden	438	43%
• Hoog	290	29%
Leeftijd		
• 18-24 jaar	91	9%
• 24-35 jaar	173	17%
• 35-44 jaar	155	15%
• 45-54 jaar	188	19%
• 55-64 jaar	170	17%
• 65+	231	23%
Nielsen regio		
• Amsterdam, Rotterdam, Den Haag	120	12%
• Rest West	342	34%
• Noord	102	10%
• Oost	202	20%
• Zuid	242	24%

*“A good hockey player plays where the puck is.
A great hockey player plays where the puck is going to be.”*

Wayne Gretzky

Vragen?

Yves Kistemaker
Yves.Kistemaker@analitiqs.com
06 18 30 18 28

Dennis van den Berg
Dennis.van.den.Berg@analitiqs.com
06 18 30 17 37

